

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกำแพงเพชรศึกษากระบวนการและเทคนิคบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ผู้อำนวยการศึกษา จำนวน 5 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 5 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา และการประชุมระดมสมองเพื่อยืนยันความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษากระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษากระบวนการการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 ด้าน พบว่า

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องใช้การวางแผนเชิงกลยุทธ์กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดประสงค์รองลงมาคือ กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณประจำปีน้อยที่สุดคือ กำกับติดตามการทำงาน โดยมอบหมายให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบงานทางการศึกษาดูการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านบุคลากรพบว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องจัดการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน ให้ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ครู

ผู้ดูแลเด็ก ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (ปริญญาโท ประกาศนียบัตร การอบรม วิชาชีพ ฯลฯ) รองลงมาคือ เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของเด็กมาให้ความรู้ให้กับบุคลากรของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกๆ เดือน น้อยที่สุดคือจัดตั้งกองทุนเงินกู้ยืมฉุกเฉินดอกเบี้ยอัตราต่ำให้กับ บุคลากรในศูนย์

ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องตั้งในแหล่งชุมชน สะอาด เดินทางสะดวก มีบรรยากาศที่ดีและสถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมและไม่อยู่ในพื้นที่อาจเสี่ยงอันตรายเช่นบริเวณขนถ่ายแก๊สน้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษฉนวนปกคลุมทางอากาศแสงและเสียงที่มากเกินไป ควรใช้หลัก 5 ส เพื่อจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะเหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาดมีความปลอดภัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก น้อยที่สุดคือ บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นการป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องให้ครู ผู้ดูแลเด็ก จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของชุมชน และ ครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือจัดกิจกรรมตาม หลักสูตรและตามแผนการจัดประสบการณ์และตามความสนใจชอบอยากรู้อยากเห็นมีอารมณ์ร่วม ไปกับสีสันรูปทรงของงานศิลปะเสียงดนตรีท่าทางและจังหวะของการเคลื่อนไหวและสนใจใคร่รู้ ธรรมชาติรอบตัวและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ น้อยที่สุดคือครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สามารถสังเกตพฤติกรรมของเด็กและประเมินพัฒนาการเบื้องต้นอย่างต่อเนื่อง

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานเครือข่ายให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่องและจะต้อง ปรับปรุงการบริหารงาน โดยยึดแนวทางการพัฒนาตามกลุ่มเครือข่ายที่มีคุณภาพเพื่อให้เป็น มาตรฐานเดียวกันตลอดจนการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามมาตรฐาน รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมบริจาค บัณฑิตในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก น้อยที่สุดคือ จัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านเด็กปีละ 1 ครั้ง โดยจัดกิจกรรมช่วงภาคเรียนที่ 2 เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อร่วมมือกันพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมและพัฒนาการ ที่เหมาะสมตามช่วงวัย

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับองค์กรหน่วยงานองค์กรบริหาร

ส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน โดยมีการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา มีการประสานความร่วมมือกับ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงเรียน วัด หน่วยงานองค์กรในท้องถิ่นเป็นประจำ จำนวน 51 คน น้อยที่สุดคือ มีการจัดการแข่งขันพัฒนาการเด็กระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล

2. จากการศึกษาเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 ด้าน พบว่า

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าหัวข้อนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการประชุมผู้ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ (Doing) รองลงมา มีการประชุมวางแผนงานต่างๆ ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Planning) และให้มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องก่อนลงมือปรับปรุงงานตามแผนที่วางไว้ (Checking) น้อยที่สุดคือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากทุกคนที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขงานบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านบุคลากร พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องประชุมคณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อกำหนดคุณลักษณะของบุคลากรเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่และในการจัดการศึกษา รองลงมา มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ น้อยที่สุดคือ ให้มีการสร้างขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเลือกทำเล ที่ตั้งให้เหมาะสมในการก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา มีการดูแลตัวอาคารห้องเรียนให้มีสภาพที่แข็งแรง ใช้งานได้ดีและพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารให้สะอาดอย่างสม่ำเสมอ และมีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน น้อยที่สุดคือ ส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กนักเรียนให้มีระเบียบวินัยและช่วยเหลือตัวเองได้ตามวัย

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการตรวจสอบงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ รองลงมา มีการจัดการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กในแต่ละวัยให้เหมาะสมและส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมเล่นปนเรียนและตามความสนใจของเด็กปฐมวัย น้อยที่สุดคือ ผู้บริหาร นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเป็นประจำ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาครัฐ สถาบันการศึกษาและศาสนสถาน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา มีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับ และส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้าร่วมกิจกรรม กับชุมชน

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยและมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็กกับองค์กรอื่นๆ รองลงมา มีการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแล เด็กมีเครือข่ายในการพัฒนาทุกกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. การตรวจสอบกระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบ

ความสำเร็จสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

3.1 การตรวจสอบกระบวนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 ด้าน พบว่า

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ ด้านการบริการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ ด้านบุคลากร น้อยที่สุดคือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ ด้านการบริการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ ด้านบุคลากร น้อยที่สุดคือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

สรุปผลมาตรฐานทั้ง 6 ด้านดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ ใช้การวางแผนเชิงกลยุทธ์กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดประสงค์ รองลงมาคือ มีการตรวจสอบ ผลการดำเนินงานในส่วนของการบริหารงาน โดยให้การควบคุมภายใน และภายนอกส่วนราชการ น้อยที่สุดคือ กำกับติดตามการทำงาน โดยมอบหมายให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ รับผิดชอบงานทางการศึกษาดูแลการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ ใช้การวางแผนเชิงกลยุทธ์กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดประสงค์รองลงมาคือ ใช้การตรวจสอบ ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงานน้อยที่สุดคือ ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจตามลำดับขั้นของมาสโลว์ในการ บริหารงาน

ด้านบุคลากร

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ จัดการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน ให้ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยดูแลเด็กอย่าง สม่าเสมอรองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ครูผู้ดูแลเด็ก ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น น้อยที่สุด จัดตั้งกองทุนเงินกู้ยืมฉุกเฉินดอกเบี้ยอัตราต่ำให้กับบุคลากรในศูนย์

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ จัดการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน ให้ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยดูแลเด็กอย่าง สม่าเสมอ รองลงมาคือ เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของเด็กมาให้ความรู้ให้กับ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกๆ เดือน น้อยที่สุดคือ จัดทำปฏิทินวันเกิดของบุคลากรของ ศูนย์ และมอบของขวัญให้ทุกคนในวันคล้ายวันเกิด

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ ใช้หลัก 5 ส. เพื่อจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะเหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาดมีความปลอดภัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องตั้งในแหล่งชุมชน สะอาด เดินทางสะดวก มีบรรยากาศที่ดีและ สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสมและไม่อยู่ในพื้นที่อาจเสี่ยงอันตราย เช่นบริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษฉาปนกิจสถานมลภาวะทางอากาศแสงและเสียงที่ มากเกินควรน้อยที่สุดคือการก่อสร้าง ต่อเติมอาคาร ต้องมีหลักการก่อสร้างที่ได้มาตรฐาน ถูกต้อง โดยวิศวกรที่เชี่ยวชาญ

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ ใช้หลัก 5 ส. เพื่อจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะเหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้านทั้ง

ภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาดมีความปลอดภัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
 รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องตั้งในแหล่งชุมชน สะอาด เดินทางสะดวก มีบรรยากาศที่ดีและ
 สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมและไม่อยู่ในพื้นที่อาจเสี่ยงอันตราย
 เช่นบริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษฉาปนกิจสถานมลภาวะทางอากาศแสงและเสียงที่
 มากเกินควรน้อยที่สุดคือจัดให้มีการซ่อม เตรียมตัวสถานการณ์จริง มีการซ่อมหนีไฟไหม้
 แผ่นดินไหวร่วมกับผู้ปกครองของเด็กอย่างสม่ำเสมอ

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการการบริหาร
 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ
 ให้ครูผู้ดูแลเด็ก จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของชุมชน
 รองลงมาคือ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็กโดยให้ครบ 4
 สาระตามหลักสูตรคือเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็กธรรมชาติรอบตัว
 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กโดยให้สอดคล้องกับบริบทของศูนย์เด็กเล็กน้อยที่สุดคือศูนย์เด็กฯ จัดกิจกรรม
 ส่งเสริมให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการการบริหาร
 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ
 ให้ครูผู้ดูแลเด็ก จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของชุมชน
 รองลงมาคือ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็กโดยให้ครบ 4
 สาระตามหลักสูตรคือเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็กธรรมชาติรอบตัวสิ่ง
 ต่างๆ รอบตัวเด็กโดยให้สอดคล้องกับบริบทของศูนย์เด็กเล็กน้อยที่สุดคือครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง
 สามารถสังเกตพฤติกรรมของเด็กและประเมินพัฒนาการเบื้องต้นอย่างต่อเนื่อง

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการการบริหาร
 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ
 เปิดโอกาสให้ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา
 เด็กเล็ก โดยเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณ
 รองลงมาคือ จัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านเด็กปีละ 1 ครั้ง โดยจัดกิจกรรมช่วงภาคเรียนที่ 2
 เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อร่วมมือกันพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมและพัฒนาการ
 ที่เหมาะสมตามช่วงวัยน้อยที่สุดคือศูนย์เด็กฯ มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองในช่วงเปิดภาคเรียนใหม่
 และจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนชาวบ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณรองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมบริจาค ปัจจัยในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก น้อยที่สุดคือ ศูนย์เด็กฯ มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองในช่วงเปิดภาคเรียนใหม่และจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุด สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพกับองค์กรหน่วยงานภาครัฐเช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ช่วย ระหว่างองค์กรบริหารส่วนตำบลอื่นๆ เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ มีการประสานความร่วมมือกับ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงเรียน วัด หน่วยงานองค์กร ในท้องถิ่นเป็นประจำน้อยที่สุดคือมีการจัดการแข่งขันพัฒนาการเด็กระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุด สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพกับองค์กรหน่วยงานภาครัฐเช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ช่วย ระหว่างองค์กรบริหารส่วนตำบลอื่นๆ เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ มีการประสานความร่วมมือกับ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงเรียน วัด หน่วยงานองค์กร ในท้องถิ่นเป็นประจำน้อยที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชุมเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อพัฒนาปรับปรุงงานในแต่ละปี

3.2 จากการตรวจสอบเทคนิคบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 ด้าน พบว่า

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเทคนิคการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย น้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของเทคนิคการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยมากที่สุดคือ
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยรองลงมาคือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตาม
หลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน น้อยที่สุดคือ ด้านส่งเสริม
เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สรุปผลมาตรฐานทั้ง 6 ด้านดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเทคนิคการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารจัดการ
เห็นด้วยมากที่สุดคือ มีการประชุมวางแผนงานทุกๆ ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรองลงมาคือ มีการ
ประชุมผู้ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ น้อยที่สุดคือ มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องก่อนลงมือปรับปรุงงาน
ตามแผนที่วางไว้

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของเทคนิคการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารจัดการ
เห็นด้วยมากที่สุดคือ มีการประชุมวางแผนงานทุกๆ ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการประชุม
คณะผู้ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ รองลงมาคือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากทุก
คนที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขงานบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก น้อยที่สุดคือ มีการ
ประชุมผู้เกี่ยวข้องก่อนลงมือปรับปรุงงานตามแผนที่วางไว้

ด้านบุคลากร

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเทคนิคการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลากร เห็นด้วย
มากที่สุดคือ ประชุมคณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อกำหนดคุณลักษณะ
ของบุคลากรเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้า และในการจัด
การศึกษา รองลงมาคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนา
ตนเองอย่างสม่ำเสมอ และน้อยที่สุดคือ สร้างขวัญและใจให้กำลังใจแก่บุคลากรของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของเทคนิคการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลากร เห็นด้วย
มากที่สุดคือ ประชุมคณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อกำหนดคุณลักษณะ
ของบุคลากรเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้า และในการจัด

การศึกษา รองลงมาคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ น้อยที่สุดคือ สร้างขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเทคนิคการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเห็นด้วยมากที่สุดคือ ดูแลตัวอาคาร ห้องเรียนให้มีสภาพที่แข็งแรง ใช้งานได้ดีและพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารให้สะอาดอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ เลือการทำเล ที่ตั้งให้เหมาะสมในการก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก น้อยที่สุดคือ มีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของเทคนิคการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเห็นด้วยมากที่สุดคือ ส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กนักเรียนให้มีระเบียบวินัยและช่วยเหลือตัวเองได้ตามวัย รองลงมาคือ เลือการทำเล ที่ตั้งให้เหมาะสมในการก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก น้อยที่สุดคือ มีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเทคนิคการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เห็นด้วยมากที่สุดคือ มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมาคือ จัดการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กในแต่ละวัยให้เหมาะสม น้อยที่สุดคือ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของเทคนิคการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เห็นด้วยมากที่สุดคือ มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมาคือ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก น้อยที่สุดคือ มีการตรวจสอบงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เสมอมา

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเทคนิคการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน เห็นด้วยมากที่สุดคือ เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาครัฐสถาบันการศึกษาและศาสนสถาน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ ส่งเสริมและ

สนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนน้อยที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วนเห็นด้วยมากที่สุดคือเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาครัฐสถาบันการศึกษาและศาสนสถาน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนน้อยที่สุดคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเห็นด้วยมากที่สุดคือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยและมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็กกับองค์กรอื่นๆ และส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีเครือข่ายในการพัฒนาทุกกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความเห็นร้อยละของผู้ตรวจสอบความครบถ้วนของเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเห็นด้วยมากที่สุดคือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยและมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็กกับองค์กรอื่นๆ น้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีเครือข่ายในการพัฒนาทุกกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น เรื่อง กระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถแบ่งประเด็นอภิปรายได้ ดังนี้

1. กระบวนการการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า

ด้านการบริหารจัดการกระบวนการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ที่ประสบความสำเร็จใช้ในการบริหารคือการวางแผนตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดประสงค์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องใช้การวางแผนเชิงกลยุทธ์กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนำวงจร PDCA ไปใช้ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผนการวางแผนที่ดีช่วยป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิด ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการให้

ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดีลดความสูญเสียในรูปแบบต่างๆ การทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้นและแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วก่อนจะลุกลาม การตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำหรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็น การนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์รองลงมาคือ กำหนดแผนปฏิบัติการ และงบประมาณประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วใจ แสนโสม (2551, บทคัดย่อ) วิจัย การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบนอกระบบ โดยการใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง และการวางแผนแบบมีส่วนร่วม พบว่า การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบนอกระบบ โดยการใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่งและการวางแผนแบบมีส่วนร่วม มีประสิทธิผลทำให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามวงจรเพิ่มขึ้น และมีผลทำให้การดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็ก มีคุณภาพอยู่ในระดับดีผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ จึงควรสนับสนุนให้มีการนำ โปรแกรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอื่น หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ในส่วนด้านบุคลากรควรจัดให้มีการพัฒนาทางการศึกษาอบรม วิจัย ตลอดจนถึง การศึกษาต่อในระดับที่สูงทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการอบรม สัมมนาช่วยให้บุคลากรทราบถึง ระดับสมรรถนะของตนเอง (ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ) ว่าอยู่ในระดับใด มีจุดแข็งจุดอ่อนในเรื่องใดบ้าง และจะต้องพัฒนาสมรรถนะในเรื่องใดบ้างช่วยให้บุคลากรทราบกรอบพฤติกรรม มาตรฐาน หรือพฤติกรรมที่องค์กรคาดหวังให้ตน แสดงพฤติกรรมในตำแหน่งนั้นอย่างไรบ้าง สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดผลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน เป็นระบบมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัทธาภรณ์ กลมลิ (2550, บทคัดย่อ) ได้วิจัยการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรบริหารส่วนตำบลป่าแฝก อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย พบว่า การดำเนินการพัฒนา บุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรบริหารส่วนตำบล ป่าแฝก อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคายโดยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการศึกษา ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มากขึ้น

ในด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของชุมชน มีการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม (SWOT) ใช้หลัก 5 ส เพื่อจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะเหมาะสมในการ พัฒนาเด็กทุกๆ ด้านจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจัด กิจกรรมที่หลากหลายตามช่วงอายุและตามความเหมาะสมของพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีการให้

ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรของรัฐ สถาบันการศึกษา ให้คำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่างๆ มีการส่งเสริมบุคลากรของศูนย์ฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เด็กในช่วงอายุ 3 - 6 ปี จะเรียนรู้และซึมซับลักษณะพฤติกรรมจากบุคคลใกล้ชิด และสิ่งแวดล้อมจนเกิดเป็นคุณลักษณะที่ถาวร หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีได้รับความรักความอบอุ่น จะทำให้เด็กเป็นคนสดชื่น แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ดังนั้นการที่เด็กจะมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมการดูแลเอาใจใส่และการจัดการศึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเวศน์ คำรัตน์ (2552, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยพัฒนาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า รูปแบบการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดย การมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และชุมชน โดยมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นคุณธรรมจริยธรรมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การกำหนดแผนดำเนินการ จัดทำตัวชี้วัดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งกระบวนการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมส่งผลให้เด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมสอดคล้องกับแนวคิดของจรรยา แสงหล้า (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยควบคู่กับสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ในท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับแนวดำเนินการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีและเครือข่ายวิชาการ

ในด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วนเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาครัฐสถาบันการศึกษาและศาสนสถาน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน น้อยที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัญหาของชุมชนไม่มีใครรู้ปัญหาชุมชนเท่าคนในชุมชน ดังนั้น การแก้ปัญหาชุมชนจึงเริ่มจากชุมชน การให้การสนับสนุนของภาครัฐสอดคล้องกับการศึกษาของ กษิดิ์เดช จิวน้อย (2550, หน้า 37) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคูมาใหญ่อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอกู่เมือง จังหวัดบุรีรัมย์อยู่ในระดับดีมาก

ในด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยควรมีการส่งเสริมส่วนของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพกับองค์กรหน่วยงานภาครัฐมีการประเมินคุณภาพภายในเพื่อการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการทำงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรเป็นประจำทุกปี และสามปีทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครือข่ายความร่วมมือสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กได้ทั้ง 6 ด้าน หรือมากที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้ว เครือข่ายความร่วมมือก็จะเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียนในการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กสู่คุณภาพสูงสุดได้แน่นอน การมีส่วนร่วมของเครือข่ายความร่วมมืออย่างจริงจัง จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางการศึกษาและชีวิตในหลายด้าน และรัฐบาลหลายประเทศ รวมถึง สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้ทุกสถานศึกษาทุกระดับ ส่งเสริม เสริมสร้าง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กอย่างจริงจังจนเรียกได้ว่า เครือข่ายความร่วมมือ “เป็นหุ้นส่วน” ของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารณ์ กอการ (2556, บทคัดย่อ) ได้วิจัยศึกษาหาแนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรบริหารส่วนตำบลเมืองพลให้เป็นศูนย์เด็กเล็กนออยู่ พบว่า การที่จะทำ ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรบริหารส่วนตำบลเมืองพลเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนออยู่นั้นจะต้องพัฒนาครูและบุคลากรให้ความรู้ความสามารถเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สร้างความภาคภูมิใจและสืบทอดในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง การขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน

2. เทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลพบว่า

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าหัวข้อนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการประชุมผู้ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ (Doing) มีการประชุมวางแผนงานทุกๆ ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Planning) และให้มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องก่อนลงมือปรับปรุงงานตามแผนที่วางไว้ (Checking) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวางแผนมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานหรือองค์กรเป็นสิ่งที่บอกให้เห็นถึงทิศทางค่านิยม วัตถุประสงค์ในอนาคตขององค์กร ให้ทุกฝ่ายทราบ มีการประสานงาน โดยอาศัยแผนเป็นเครื่องมือ ช่วยปรับปรุงและยกระดับคุณภาพกระบวนการในการตัดสินใจภายในองค์กรให้ดีขึ้น ช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปใด ตลอดจนช่วยขยายขอบเขตแนวคิดของผู้บริหาร เพิ่มทัศนวิสัยของการคิด

กว้างและไกล เป็นสิ่งที่ชี้ถึงการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบรรลุถึงเป้าหมายจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการวางแผนที่ดีเป็นประการสำคัญสอดคล้องกับการศึกษาของธงชัย สันติวงษ์ (2540, หน้า 2) กล่าวถึงคุณประโยชน์ที่ได้จากการวางแผนไว้ดังนี้

- 1) ช่วยค้นหา ซึ่งให้ทราบถึงปัญหา หรือช่วยให้เห็นถึงโอกาสต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น
- 2) ช่วยปรับปรุง และยกระดับคุณภาพกระบวนการตัดสินใจภายในองค์กรให้ดีขึ้น
- 3) ช่วยให้การปรับทิศทางอนาคตขององค์กร ตลอดจนค่านิยม และวัตถุประสงค์ขององค์กรให้ชัดเจนเสมอ
- 4) ช่วยให้แต่ละบุคคลหรือองค์กรสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม
- 5) ช่วยเหลือผู้บริหารให้สามารถมั่นใจที่จะนำองค์กรให้อยู่รอด ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชุม รอดประเสริฐ (2535, หน้า 104) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์หรือข้อดีของการวางแผนต่อการบริหารงานไว้ ดังนี้

- 1) สามารถบอกให้ทราบถึงศักยภาพของปัญหาและ โอกาสที่ปัญหาเหล่านี้จะเกิดขึ้น
- 2) สามารถปรับปรุงแก้ไขกระบวนการตัดสินใจภายในองค์กรหรือหน่วยงานให้ดีขึ้น
- 3) สามารถชี้เฉพาะให้เห็นทิศทาง ค่านิยม และวัตถุประสงค์ในอนาคตของหน่วยงาน
- 4) สามารถช่วยให้แต่ละบุคคลหรือแต่ละหน่วยงานปรับเข้าได้กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
- 5) สามารถช่วยผู้บริหารให้มีความมั่นใจในอันที่จะนำความอยู่รอดปลอดภัยมาสู่องค์กรและหน่วยงาน

ด้านบุคลากร พบว่าหัวข้อนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องประชุมคณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อกำหนดคุณลักษณะของบุคลากรเพื่อให้ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่และในการจัดการศึกษา มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในระยะยาวจำเป็นต้องเปลี่ยนหลักการและวิธีคิดจากแบบเดิมมาสู่การพัฒนาแบบใหม่ โดยอาศัยการพัฒนาทัศนคติ การพัฒนาลักษณะนิสัย และการพัฒนาแรงจูงใจของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จึงจะช่วยทำให้บุคลากรและองค์กรอยู่รอดและเติบโตเป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกประเทศและเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆอย่างดี และพร้อมที่จะใช้ข้อมูลต่างๆ มาทำการตัดสินใจในการบริหารงานบุคคล เพื่อให้อยู่รอด ซึ่งจำเป็นต้องปรับตัวอยู่เสมอ โดยมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้รายงานสภาวะการศึกษาการศึกษาไทย ปี 2547/2548 (2549, หน้า 4) ไว้ว่า การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรถือเป็นเรื่องสำคัญมากที่สุดซึ่งสัมพันธ์กันกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549, หน้า 59) ได้สรุปว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในทำนองเดียวกันวันชัย มีชาติ (2548,

หน้า 9) ที่กล่าวว่า คนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุผลที่วางไว้ ทั้งนี้เพราะคนเป็นกลไกที่จะขับเคลื่อนการปฏิบัติงานภายในองค์กรทั้งหมด

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่าหัวข้อนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องเลือกทำเล ที่ตั้งให้เหมาะสมในการก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดูแลตัวอาคาร ห้องเรียนให้มีสภาพที่แข็งแรง ใช้งาน ได้ดีและพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารให้สะอาดอย่างสม่ำเสมอ และมีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กนักเรียนให้มีระเบียบวินัยและช่วยเหลือตัวเองได้ตามวัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเลือกทำเลที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงาน กล่าวคือหากเลือกทำเลที่ไม่เหมาะสม จะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประสบปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการส่งรับเด็กสูงเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ตั้งอยู่ไกลชุมชน หรือเด็กอาจได้รับอันตรายจากสารพิษ หากทำเลที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ใกล้กับเขตอุตสาหกรรม หรือใกล้แหล่งมลพิษ ดังนั้นการเลือกทำเลที่ตั้งสภาพแวดล้อม จึงสำคัญอย่างมากในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดที่เหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งเสี่ยงอันตราย หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะอุบัติเหตุต่างๆ ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่าหัวข้อนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการตรวจสอบงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอมีการจัดการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กในแต่ละวัยให้เหมาะสม และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมเล่นปนเรียนและตามความสนใจของเด็กปฐมวัย ผู้บริหาร นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเป็นประจำทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ทุกชนิดที่บรรจุอยู่ในแผนของหลักสูตร เป็นการเชื่อมโยงในแนวนอน ระหว่างหัวข้อ และเนื้อหาต่างๆ ที่เป็นความรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย การบูรณาการทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นการบูรณาการความรู้เป็นสิ่งจำเป็นมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ประเวศ วะสี (2536) กล่าวถึง แนวทางในการจัดการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้ 1) รัฐบาลประกาศเป็นนโยบายให้ระบบการศึกษาทั้งหมดศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้และทะนุบำรุงภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพิมพ์หนังสือ และสื่อ ในรูปอื่นที่ว่าด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีจำนวนมากและคุณภาพเหมาะสม และให้นำมาใช้ในการศึกษาทุกระดับ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ระบบการศึกษาทุกระดับมีการศึกษา

คืบหน้าเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ให้มีการสร้างตำราท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ครูที่อยู่ในท้องถิ่นสร้างตำราจากความรู้ท้องถิ่นและใช้ในท้องถิ่นของตน 5) ปรับโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนอย่างน้อยส่วนหนึ่งให้เป็นโรงเรียนชุมชน โดยทำหน้าที่ 3 อย่าง คือ ศึกษาชุมชนให้เกิดความเข้าใจ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาชุมชน และให้การศึกษารูปแบบเพื่อชุมชน โดยดึงทรัพยากรจากชุมชนจากหน่วยราชการอื่นๆ ภาคธุรกิจ และองค์กรพัฒนาเอกชน เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ขึ้นทั่วประเทศ 6) ปรับระบบการศึกษาทั่วไป รวมทั้งในมหาวิทยาลัยด้วย ให้เป็นการศึกษาที่สร้างรากฐานของความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีบูรณาการทั้งนี้ให้เรียนจากประสบการณ์ความเป็นจริงในสังคมไทย 7) รัฐบาลควรจัดงบประมาณอุดหนุนทั่วไปให้หน่วยงานต่างๆ ตัดสินใจการใช้เองเพื่อความคล่องตัว และให้รัฐประเมินผลงานและตรวจสอบความถูกต้อง 8) ควรส่งเสริมโดยจัดงบประมาณอุดหนุนองค์กรพัฒนาเอกชนให้ส่งเสริมการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งจะทำให้มีอิสระคล่องตัว มีพลังและมีความต่อเนื่อง 9) ภาคธุรกิจควรสนับสนุนทุนทรัพย์แก่องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อจัดตั้งมูลนิธิหรือสถาบันส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาไทย

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่าหัวข้อนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาครัฐ สถาบันการศึกษาและศาสนสถาน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับ และส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ประชาชนภายในพื้นที่มีการรวมกลุ่มในรูปของประชาคมหรือชุมชน ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเพิ่มความเข้มแข็งของชุมชน สังคม และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาซึ่งการแก้ไขปัญหาที่จำเป็นต้องมีความร่วมมือทำพร้อมๆ กันในทุกระดับ ต้องระดมทุกองค์ประกอบในสังคม โดยเฉพาะชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเป็นชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถช่วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ พิทยากรณ์ มานะจูดิ (2549) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การให้คนในชุมชนเข้ามาเยี่ยมชมโรงเรียนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการสร้างการมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนอาจจะทำหนังสือเชิญชวนผู้ปกครอง เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในกิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังให้ผู้ปกครองร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดนโยบายของสถานศึกษาและกำชับให้ผู้บริหารปฏิบัติตามนโยบาย หลักเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษา และการเข้ามาร่วมกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น เช่น กีฬาสีงานวันพ่อวันแม่งานประจำปีกิจกรรมวันปิด

ภาคเรียน ฯลฯ ลักษณะของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดงาน นอกจากนี้ยังให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา กิจกรรมของสถานศึกษาครอบคลุมงานบริการ 6 ด้านซึ่งชุมชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานด้วยตามความความถนัดหรือตามโอกาสที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของน้ำทิพย์ เสือสารรัตน์ (2546) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาโดยอาสาเป็นสมาชิกของคณะกรรมการของโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมปฐมวัย กิจกรรมกีฬา กิจกรรมนิทรรศการแสดงผลงาน โดยเข้าร่วมในฐานะผู้แสดงความคิดเห็นและร่วมบริจาคเงิน การเข้ารับการอบรมที่โรงเรียนจัดให้ นอกจากนี้ ในฐานะผู้สนับสนุนสถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนสนับสนุนในการทำความเข้าใจและให้ความร่วมมือปฏิบัติตามข้อกำหนดของโรงเรียน บริจาคเงินและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองคนอื่นทราบ ทำความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของโรงเรียนและร่วมให้คำปรึกษาในเรื่องสุขภาพเด็กและพัฒนาการของเด็ก

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่าหัวข้อนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยและมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็กกับองค์กรอื่นๆ มีการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีเครือข่ายในการพัฒนาทุกกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 โดยมีผู้ปกครองเข้ามา มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพของนักเรียน พัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ดีและปลอดภัยโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับสำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (2553) ที่กล่าวว่า เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุมกว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้า

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ศูนย์พัฒนาเด็กและส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เล็กในจังหวัดกำแพงเพชร ควรนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจะมีการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดประสงค์ยึดหลักการของวิธีบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและตรวจสอบได้หลักความคุ้มค่าหลักคุณภาพหรือมาตรฐานและหลักความพึงพอใจ
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจะต้องมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของชุมชนจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามช่วงอายุและตามความเหมาะสมของพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีการให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรของรัฐ สถาบันการศึกษา ให้คำปรึกษา สนับสนุน ทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่างๆ
3. ส่งเสริมเปิดโอกาสให้บุคลากรของศูนย์ให้มีการพัฒนาทางการศึกษา จัดอบรม วิจัย ตลอดจนจนถึงการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ในการปฏิบัติงาน
4. ควรมีการส่งเสริมส่วนของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพกับองค์กรหน่วยงานภาครัฐเอกชน และท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จในสังกัดอื่นๆ เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอกชนเป็นเจ้าของกิจการ ว่ามีกระบวนการบริหารและเทคนิคเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
2. ควรศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จในสังกัด นอกเหนือจากมาตรฐานการปฏิบัติงาน 6 ด้าน เช่นงบประมาณของศูนย์ฯ สภาพของชุมชน โดยรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนรู้ของศูนย์ฯ